

# NÉPNEVELŐ

A KATHOLIKUS TANÍTÓSÁG HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden vasárnap. — Előfizetési ára egész évre 8 korona, félévre 4 korona, egyes szám ára 30 fillér. — Szerkesztőség: Budapest, Szentkirályi-utca 28. szám. — Telefon: 52—31. — Kéziratokat nem küldünk vissza.

SZERKESZTŐ:  
EMBER KÁROLY  
SEGÉDSZERKESZTŐ:  
WOHLMUTH ERNŐ  
KIADÓTULAJDONOS:  
SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

Megkapja e lapot minden katolikus népoktatási intézet egy példányban ingyen. Ily kérelmek az egyházmegyei főtanfelügyelőség útján intézendők a Szent-István-Társulat igazgatóságához, Budapest, Szentkirályi-utca 28.

Mayer Béla dr.

1838—1913.

A katolikus pedagógiának hazánkban alig volt hivatottabb művelője a XIX. század második felében Mayer Béla dr., most elhunyt ny. szatmári püspöknél; azért e kegyeletes sorokban a legbensőbb érzelmekkel adózunk az ő áldott emlékének. Nagy volt, tudós volt, mint Istennek felkent szolgája, de szíve csupa szeretet volt, ha a tanulók, a tanító növendékek, avagy a már működő tanítók között bármily küldetésben megjelent. Ha két kötetre terjedő beszédeit, tanulmányait, értekezéseit olvassuk: iratainak minden sorából a tudós lelkipásztor, a hivatásszerető tanító szinarany igazsagai szólnak hozzánk a meggyőzés varázslatos erejével. Lelkesítik, de főleg oktatják azok az irányító elme könnyedségével a keresztény szülőt, nevelőt egyaránt arra, hogyan kell szívvel, értelemmel és az akaratnak edzettségével követni a legnagyobb tanítónak, az Üdvözítőnek példáját! Ha mint a kalocsai egyházmegye főtanfelügyelője a kath. tanítógyesületi gyűléseken megjelent, kitérve az ünnepeltetések elől, mint a tanítók tanítója rendesen egy-egy időzerű pedagógiai kérdést fejtegetett megnyitó beszédeiben a szónoki erő és szépség minden kellékével. Nem szavakkal buzdította arra a tanítókat, hogy a jó tanító mint a jó pap holtáig tanul, hanem beszédei, fejtegetései, amikben mint európai látóköri pedagógus mutatkozott be, adták tanácsul, hogy a tanító a fejlődő élet igényeinek csak akkor nevelhet és taníthat eredményesen, ha a felszínre jutott pedagógiai és didaktikai kérdések fölött saját buzgalomával gyűjtött ismeretek alapján elmélkedik. És, hogy a kalocsai érseki megyében a kath. iskolák érintetlenül fennállanak, virágznak, fejlődnek, ezt a felettes hatóságok örökös szellemén kívül elsősorban a Mayer Béla, immár elhunyt püspök által szeretettel irányított, hivatásának magaslatára emelt kath. tanítóságnak tudható be érdemül.

De nemcsak tanítója, atyja is volt ő a tanítóságnak. A Kalocsai Néplapból idézett következő tények igazolják ezt:

Szeretetteljes részvétellel gondolt a tanítók özvegyeinek s árváinak sorsára s azon könnyebbítendő, hatalmas alapítványt tett. 1904-ben a következő iratot intézte a káptalanhoz:

«Huszonhárom év óta mint tanfelügyelő az egyházmegyei elemi tanügy szolgálatában állván, eléggé meggyőződtem arról, hogy még messze az idő, midőn majd a néptanítók anyagi ellátása megfelelő arányban lesz az általuk teljesített szolgálat szellemi és erkölcsi értékével. Azért ami szívemben már régóta megfogamzott, elhatározásomat ma nyilvánosságra hozom s kijelentem, hogy amit eddig mint tanfelügyelő tiszteletdíj címén nyertem vagy a jövőben még nyerni fogok, azt megkésztetve és kamatostul mind felajánlani és visszaadni akarom még életemben azoknak javára, kiket hivatalos állásomban munkatársaim gyanánt tiszteltek s szeretek és a akikről, sajnos, különösen áll Üdvözítőnk mondanása: «szegények mindig lesznek veletek».

Az ezen alapító levélhez csatolt 50.000 K alapítóke évi jövedelmét, a főkáptalan által belátása szerint meghatározandó összegekben azon főegyházmegyei róm. kath. néptanítók és tanítónők istápolására rendelte, akik «szerény javadalmazásuk mellett a többiek fölött példás katolikus hiteletük, szakavatott buzgó működésük és hazafias érzésük által kitűnnek». A «Szegény tanítók» alapját, melyet néhai Lichtensteiger Ferenc püspök s ugyancsak főtanfelügyelő 1889-ben 8000 korona alaptőkével létesített, Mayer még 1904-iki alapítványa előtt is tetemesen megnövelte. Egy «névtelenül maradni óhajtó káptalani tag» címén 1901-ben 2000 K és 1903-ban ugyancsak névtelenül 10.000 koronát adományozott az alapnak. 1909-ben alapító óhajára adományából ötvenezer korona tőke a kántortanítók nyugdíjalapjába vitetett át és évi kamatjövödelme — a mult 1912. évben 3005 K 85 fill. — évenként a nyugdíjazott tanítók, tanítónők, tanítói özvegyek és árvák segélyezésére fordítatik.

De ezzel sem érte be. A tanítók gyermekeinek neveltetéséről is kívánt gondoskodni s a maga részéről is hathatós támogatásban részesítette

mindig a kalocsaegyházmegyei Tanítók Hazát, amelynek teljes kiépítéséhez külön 25.000 korona összeggel járult. Ezreket osztott szét úgy, hogy arról mások alig tudtak, csak akik szerető szívének jótékonyágát élvezték.

A legőszintebb hála és kegyelet érzelmeivel gondolunk frissen hantolt sírjára és a magyar kath. tanítóság őszinte kegyelme örökös minden időben az Istenben boldogult Mayer Béla dr. püspök porai fölött!

E. K.

### A tanítói hivatás szeretete és becsülése működésének sikerét biztosítja.

*Mayer Bélának* Kalocsán 1888-ban az érseki tanítóképzőintézet önképzőkörének gyűlésén tartott beszéde b51.

Ha a különféle fokozatú szerepek egymáshoz való viszonyosságáról kellő fogalommal bírunk, belátjuk: hogy az tökéletesen mindegy, bárki, bármilyen szerepet játszik is az életben; a fődolog az: hogy becsületes szerepet jól játssza és sikerrel adja elő!

Ugy hiszem, a szerep sikere biztosítva van, ha szerepünket, értem, hivatásunkat, szeretjük, becsüljük; ha működési körünk teendőit lelkiismeretbeli kötelességnek tekintjük és ezen kötelességeink iránt lelkesülni is tudunk.

Ellenben mi sem hiúsítja meg annyira szerepünk sikerét, mint azon kicsinylés, mellyel hivatásunk iránt mi magunk viseltetünk. A tapasztalás pedig mit sem bizonyít sajnosabban és sürűbben, mint azt, hogy az emberek a maguk hivatását általában kicsinylik és a nekik kijelölt működési kör iránt közömbösséggel viseltetnek. Ez a kicsinylés és közömbösség csakis az élethivatás jelentőségének helytelen fölisméréséből származik és ha e téves fölfogáshoz a becsvágyó hiúság esatlakozik, mely a magasabb képességet az alantasabb szereplési körrel elegendetlenségbe hozza, akkor vége a sikernek, mert vége a munkakédvnek; és kötelességeink valódi jelentőségökben veszítenek, mert a mi hiú nagyzasunknak már nem tetszenek.

A gyakorlati élet helyesebb és alaposabb ismerete könnyen meggyőzhetné bennünket arról, hogy a társadalomban nincsen munkakör, mely a mi tiszteletünkre jogos igényt nem tarthatna; és hogy a különféle élethivatások tökéletességéhez tartozik, ha a szolgálatukban álló munkaerők jóval több képességgel bírnak, mint amennyit a jelen állapotukban kifejténiök szükséges.

Ha a hivatás becsületes, nem lehet annak munkaköre közömbös; és ha még hozzá oly mértékben közhasznú, mint a tanítói pálya, akkor jelentőségében annál inkább növekszik, minél nagyobb hasznára értékesítetik a társadalomnak, melyben a sokféle élethivatások egymással a legszorosabb viszonyban állanak s ha külső fényre és dicsőségre egymástól különböznek is, hasznosságukat tekintve egymás között teljes egyenlőséggel dicsékedhetnek. A társadalomban levő különféle életpályák együttvéve hasonlítanak a fához, melynek édes és gyönyörű gyümölcsei a büszkén magasra törekvő koronáján díszlegnek, de megérlelésükben ép annyi részök van a föld alatt elterülő és gyakran lábbal taposott gyökereknek, mint a korona dús lombzatának és viruló ágainak.

Igaz, hogy a társadalom nem osztja a szerepeket

mindig a képesség fokozata szerint; de az is igaz, hogy a főszerepek sikerét vajmi gyakran éppen az alárendelt szereplőknek képessége és ügyessége dönti el. Nézzék például a hadvezért! Hasztalan benne a legragyogóbb lángész, ha katonái gyávák és a legelső puskalövéstől szétriadnak, — nem fog csatát nyerhetni soha. — Játshatnak a prim-hegedű még oly bámulatos virtuozitással is, de ha a szekundánusok ügyetlensége minduntalan hamis hangokat fog — nem fog tapsokat arathatni. Olyan e tekintetben az élet, mint az óraszerkezet; lehet ez bármily mester-séges és művészi is, a rajta főszerepet játszó mutatója nem fog semmit sem mutathatni, ha mindjárt a legelrejtettebb kerekének csak egy foga hiányzik is.

*Igy vagyunk egymásra utalva a társadalomban is, ahol az egésznek boldogulása a részeknek összhangzó működésétől függ; és a látszólag alárendelt élethivatásoknak jelentősége éppen azáltal fokozódik, hogy a legmagasabbnak sikerében ők is közreműködnek.*

Őnök, kedves Ifjak, népnevelői pályára készülnek. Tudom, hogy ezen pálya nem tartozik azok közé, melyekkel külső fény és dicsőség jár karöltve; tudom, hogy útjai sokszor nagyon rögösek és az elismerés virágai ritkán fakadnak nyomában; de tudom azt is, hogy a népnevelői hivatás magasztossága és erkölcsi értéke a halhatatlan lelkek örök becsével versenyez és közhasznosságát manap már nálunk is elismerik mindazok, kiknek ítéletén meglátszik, hogy okosság alkotja azt. S ha az ilyeneknek száma még hagy is maga után kívánni valót, el kell ismer-nünk, hogy társadalmunk bár lassan, de mindinkább növekedő arányban bontakozik ki azon előítéletből, mely miatt valakinek le kellett csüggesztenie fejét, mert közhasznú foglalkozását az emberek kicsinyelték. De jegyezzük meg jól: szünőfelben van nálunk azon idő is, midőn a hivatás szerzett tiszteletet az embernek. *Ma megfordítva áll a dolog, s az ember szerez tiszteletet hivatásának.* Minél nagyobb képességgel bír valaki és minél több buzgóságot fejt ki kötelességeinek teljesítésében, annál több tisztelet és becsülés fordul személye felé s annál több része van a főszerepek sikerében is.

Őnök most vannak azon időben, midőn arra kell törekedniök, hogy ezt a minél nagyobb képességet maguknak megszerezzék. S itt örömmel kívánok Önöknek szerencsét ahhoz, hogy oly intézetnek növendékei, melynek nagylelkű főnntartója, kegyelmes bíboros Érsekünk, semmi áldozattól sem riadt vissza, hogy azt a virágzásnak azon fokára emelje, mely miatt csak legújabbban is a legilletékesebb helyről azon kitüntető elismerésben részesült, hogy ezen intézet az ország hasonló intézeteinek legjobbjai közé soroztatott. E kitüntetés érdeme elsősorban ő Eminenciájának azon szerencsés intézkedésében is keresendő, melynél fogva ezen intézet élére oly igazgatót állított (Mócsy Antalra utal), kit tántoríthatatlan hithű katolikus jellemessége miatt mindazok becsülnék, kiknek ilyen — manap ritka — erény méltánylása iránt fogékonyságuk van. Ily igazgató vezetése és egy oly jeles tanári kar közreműködése mellett, minőhöz hasonlót az országban nem sokat találni, bizton hiszem, hogy Önök az előkészületi időt azon komolysággal használják föl, mely nagylelkű jötevőjük, bíboros Főpásztorunk, jogos várakozásának és leendő hivatásuk magasztos jelentőségének méltán megfelel — és a szokott jeles kiképzetésen kívül különösen azon katolikus és kitűnően magyar hazafias szellem tevékenyítésében nyil-

vanul, amely erényeknek ápolását és fejlesztését ezen intézet mindig első kötelességei közé számította!

Ha ezt teszik s hivatásukat szeretik és becsülik, működésük áldásos sikere egyházunk és hazánk fölvirágzásában biztosítva leend.

Lehet, hogy e sikret nem fogják mindig közvetlenül tapasztalni. De van egy siker, mely legott jelentkezik s ez a legszebb siker. E legszebb siker pedig abban áll: hogy napi fáradságos munkájuk végzése után azon öntudattal térhetnek nyugalomra, hogy kötelességeket teljesítették.

### Az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület közgyűlése.

Az iskolaügy iránt fokozódó érdeklődésnek jele volt az Iskolaegyesület május 31-én tartott közgyűlése. S az Iskolaegyesület gyűlésein oly magas nivójú, lelkekbe markoló előadásokat hallunk, hogy aki ezeket meghallgatja, annak lehetetlen át nem érteni, mily fontos életkérdése a katolicizmusnak az iskolakérdés. A katolikus Iskolaegyesület eddig is tanúbizonyságot tett, hogy mily nagybecsűséssel viseltetik a tanítószághoz, most az új alapszabályok karitatív irányával pedig egészen összekapcsolódik az egyesület a tanítószághoz. Aki gondosan átolvassa a célokat, melyekért küzdünk, lehetetlen, hogy saját és családja jól felfogott érdekében közibé ne állna. A tagsági díj csupán évi egy korona, ami családos embernél többszörösen is megtérülhet. A magas színvonalú, lelkes hangú közgyűlésről alább számolunk be.

Az Országos Katholikus Magyar Iskolaegyesület május 30-án tartotta rendkívüli közgyűlését dr. Kiss János egyetemi rektor elnöklétével.

Dr. Kiss János lelkes hangon üdvözölte a közgyűlést és fejtegette az Iskolaegyesület célját vállaláserköles, és hazafias szempontokból. A szép beszédet Ember Károly ügyvezető-igazgató köszönte meg.

Urbányi C. József a következő titkári jelentést terjesztette elő: Katholikus Iskolaegyesületünk szinte lehetetlennek látszó óriási feladatot tűzött ki maga elé e néhány szóval: iskoláinkat védeni, fejleszteni és fenntartani akarja. Különösen akkor fog feltűnni e vállalkozás nagysága, ha az ügyet a társadalom érdeklődésével állítjuk arányba. Legutóbbi közgyűlésünk óta a mai rendkívüli közgyűlésig nem volt nagyon mozgalmas egyesületi életünk. Három választmányi és egy albizottsági ülésünk fő tárgya az alapszabályok módosítása volt, hogy modernebb alapokra fektetve működésünket, szélesebb körökben ne csak érdeklődést keltsünk a katolikus nevelés iránt, hanem különösen annak verejtékező, nemesen buzgólkodó munkáit gazdasági szálakkal is magunkhoz fűzzük. Ezen célunk megvalósításánál nagy segítségünkre lehetne a katolikus sajtó! Sajnos azonban, a katolikus iskolaügy iránt, úgy látszik nemcsak érzéketlen némely szerkesztő, de híján van a jóakaratnak is. Kézenfekvő példa mostani közgyűlésünk dolga. Egy katolicitással éppen nem vádolható ujság háromszor hirdette közgyűlésünket, míg egy katolikus pénzen fenntartott ujságban két sornyi hely nem jutott ránk, úgy látszik a rengeteg «más aktualitás» szorította le a katolikus iskola, a keresztény nevelés ügyét. De ha így vagyunk,

mire való akkor a katolikus sajtó? Miért kívánják, hogy ezt vagy azt az ujságot támogatni minden katolikusnak becsületbeli kötelessége? *Kétségtelen, hogy a modern kultúra két leghatalmasabb pillére: a sajtó és az iskola. Ha így van, akkor a kölcsönös támogatás nem apró szivesség, hanem kötelesség!*

Eszméink propagálására, a keresztény nevelés szükségességének köztudattá való tételéért több ezer példányban hoztuk forgalomba az iskolaügy szeretetétől izzó szent Gellért-napi szöveget P. Bóta Ernőtől. Hogy a katolikus hit iránti ragaszkodást növeljük a tanítószághoz, a római zarándoklatban való képviselőinkkel Szabados Pál nagyváradi római katolikus tanítót bíztuk meg. Azonkívül több iskolának segélyt nyújtottunk, néhányat pedig az 1907. évi XXVII. t. c. értelmében felszereléssel láttunk el.

Az Iskolaegyesület működésének egy új terét pedig dr. báró Barkóczy Sándor jelölte ki. Népoktatásunkat válságos helyzetéből csak úgy vezethetjük ki, ha az államtól beruházási segélyt veszünk igénybe, mint azt — úgy mond — az «élelmes felekezetek» a középiskoláiknál tették. S így nemcsak versenyképessé, de mintaszerűvé tették intézeteiket. Az állam pénzéhez pedig az egyik felekezetnek olyan joga van, mint a másoknak.

Iskolaegyesületünk a közöny folytán nem tud olyan eredményeket felmutatni, melyet katolikus iskolaügyünk méltán megkívánhatna. Azt azonban örömmel kell leszegeznem, hogy legutóbbi közgyűlésünk óta a választmányi ülések iránt eddig nem tapasztalt érdeklődés nyilvánult meg. S így hisszük: a jég meg van törve. Ha a mi katolikus társadalmunk lankadatlan ébresztgető szavunkra úgy fogja értékelni az iskolaügy fontosságát, mint a szabadkőművesek és szociáldemokraták, akkor ez lesz legszebb sikefünk. Csak késői ne legyen az ébredés.

Ezután Jenev István terjesztette elő pénztári jelentését.

Ember Károly ügy. igazgató előterjeszti az Országos Kath. Magyar Iskolaegyesület módosított alapszabálytervezetét, mely kiszélesíti az egyesület eddigi működését oly irányban, hogy a keresztény karitás intézményeinek szervezésével az egész kath. magyar társadalmat érdekkörébe vonja. Az alapszabályok célját és szervezetét a következőkben ismerteti:

3. §. Az egyesület célja tisztán kulturális és így kizár köréből minden politikai irányzatot; célja a keresztény magyar nemzeti népnevelés előmozdítása, iskolák alapítása, fejlesztése és segélyezése, valamint a keresztény műveltség terjesztése a család és az iskola által.

Feladata tehát ezen célja elérésére: elsősorban az ország területén a katolikus tanerők (tanítók, tanítónők, óvónők, tanárok, hitoktatók), valamint általában a katolikus nép nevelésére és vezetésére hivatott egyének, altruisztikus intézmények, szövetkezetek és társulatok vezetői, tisztviselői és alkalmazottai között a keresztény szeretet és összetartás istápolása, a tanügy szolgálatában álló és ezzel rokon foglalkozási egyének részére saját kebelében jótékony intézmények létesítése és a keresztény karitás tényeinek gyakorlása; evégből

a) katolikus iskolák, menedékházak, üdülőházak, otthonok, internátusok, elemi iskolák, tanító-és tanítóképző intézetek alapítása, fejlesztése és segélyezése; az ifjúság hazafias nevelésével foglalkozó férfi és női szervezetek támogatása.

b) Pénzerejéhez képest katolikus népoktatási intézetek számára építési kölcsönöket engedélyez.

c) Katholikus gazdasági és ipari ismétlő iskolák, szakiskolák alapítása és támogatása.

d) Ifjúsági egyesületek szervezése, felnőttek oktatásának előmozdítására tanfolyamok rendezése (analfabéta tanfolyam, ismeretterjesztő előadások).

e) Az egyesület főadatával összefüggő gyűlések tartása Budapesten és vándorgyűlések a vidéken.

f) Folyóiratok, röpiratok, közhasznú ifjúsági iratok terjesztése, iskolai könyvtarak alapítása vagy a meglévők támogatása.

g) Taneszközök, papir, rajz- és íróeszközök terjesztése és ezekkel a népoktatási intézeteknek el látása.

h) A vallásos és hazafias szellemben működő kiváló tanterfiak jutalmazása.

i) Az egyesület rendes tagjai és családtagjainak betegség esetén való segélyezését, esetleg önálló csoportba tömörülten is teljesíteni, e célra a tagok érdekében kórházakkal, szanatóriumokkal előnyös összeköttetésbe iparkodik lépni, esetleg szoba- vagy ágy-alapítványokat létesít.

j) Tagjai részére fürdő- és üdülőhelyeken kedvezményeket szerez. Segélyre vagy támogatásra, avagy gyógykezelésre a fővárosban tartózkodni kényserülő tagjai vagy családtagjai részére — a rendelkezésre álló eszközökhöz mérten — ingyen vagy mérsékelt árú lakóhelyet nyújt, vagy kieszközöl. Hivatalos és magánügyekben tagjai részére bizalmas tanácsokat ad, esetleg ingyenes jogvédelemről is gondoskodik.

k) A kellő előfeltételek megszerzése esetén tagjai részére önálló betegsegélyző, menedékházi vagy üdülőtelepi csoportokat szervez, akiknek érdekeit külön kiküldött bizottsága által a közgyűlésen elfogadott ügyrend szerint szabályszerűen szolgálni iparkodik.

l) Indokolt esetekben, az alapszabályokban körülírt módozatok és a közgyűlés által megalkotott ügyrend betartásával, rendes tagjainak részletekben visszafizetendő kamatmentes kölcsönt vagy segélyt utalványoz.

m) Menedékházakat, üdülőházakat, otthonokat, az egyházmegyéék székhelyén Tanító-Házakat (internátusokat) szervez; ebből a célból kebeléből külön ügyrenddel bíró bizottságot alakít.

n) Rendes tagjainak magasabb iskolákba járó gyermekei részére ingyenes vagy kedvezményes ellátást kieszközöl és evégből külön bizottságot szervez.

o) Az egyesület rendes tagjainak, akár az egyesület által szervezendő saját csoportjukban, akár valamely megbízható hazai intézménnyel történt összeköttetés útján, temetkezési segélyt nyújt, illetve kieszközöl. Ugyancsak megfelelő hozzájárulások alapján tanítók, kántortanítók, kántorok, esetleg hozzátartozóik számára évjáradékot, neveltetési járadékot, nyugdíjpótlékot, avagy a tagok kiskorú gyermekei részére hozományt, vagy fiúgyermek részére katosnászkodásuk időtartamára évjáradékot vagy egyéb segélyt vagy járadékot közvetít.

p) Az egyesület feladata a fenti célok elérése érdekében a társulatba tömörült tagokat és megalakított egyházmegyei köröket az egyesülésben rejlő erőnél fogva és egyesületi forma megtartásával s ennek segélyével összetartani. A tagok kötelezettségeik pontos teljesítését nyilvántartani és nemcsak a tagoknak, de hozzátartozóiknak érdekeit is a biztosított segély tekintetében híven ellenőrizni, kedvezőtlen helyzetbe jutott tagok érdekeit — a fize-

tendő járulékok előlegezésével — erejéhez mérten megóvni. Egyáltalán feladata a különböző jóléti biztosítási módozatokat közvetítőként terjesztani és a kistökék biztosításának áldásos intézményét a kath. tanterfiaknak, valamint a különféle kath. egyházi intézmények tagjainak, illetve hozzátartozóinak az egyesületi forma igénybevételeivel hozzáférhetővé tenni.

r) Főként pedig működésével minden irányban odatörekszik, hogy tagjainak érdekeit a segélyeket nyújtó intézmények érdekeivel mindenkor összeegyeztesse s tagjainak érdekeire a szó szoros értelmében is gondot viseljen és módokat keressen arra, hogy a tagok hátramaradottai is — a társulat erejéhez mérten — segélyeztessenek.

s) Mindezen céljai előmozdítására a belépési díjából, magánadományokból lehetőség szerint úgy az egyesület központjában, mint az egyes egyházmegyei körökben is segélyalapot gyűjt, melyből a tagok érdekében szükséges előlegezéseket, indokolt esetekben a rendkívüli segélyezéseket is teljesíthesse. Az így alakult segélyalap feloszthatatlan.

7. §. Az egyesület tagjai: a fővédnökök, a nagyméltóságú püspöki kar tagjai, mint védnökök: dísz-, alapító-, pártfogó-, pártoló-, tiszteletbeli és rendes tagok. Tag lehet mindkét nembeli magyar honos, katolikus hívő, kit a központi ügyv. igazgatóság az egyesület kötelekébe felvesz; a tagfelvételt az igazgatóság minden indokolás nélkül meg is tagadhatja.

8. §. A fővédnököket, a dísz- és tiszteletbeli tagokat kiváló érdemeikért a közgyűlés választja.

9. §. Alapító tagok, kik egyszersmindkorra vagy négy évi részletben 400 korona összeget fizetnek be készpénzben az egyesület pénztárába.

10. §. Pártfogó tagja az egyesületnek, ki az egyesület céljaira egyszerre vagy négy évi részletben 100 korona összeget fizet az egyesület pénztárába.

11. §. Pártoló tagja pedig az egyesületnek az, aki egyszersmindkorra 50 korona összeget ajándékozik az egyesületnek, vagy legalább 10 éven át évi 5 korona pártoló tagdíj fizetésére kötelezi magát.

12. §. A fővédnökök, a védnökök, a dísz-, alapító-, pártfogó-, pártoló- és tiszteletbeli tagok az egyesületnek választó és választható tagjai, a közgyűlésen szavazattal bírnak és ezen jogaikat az egyesület elnöksége és igazgatósága által aláírt díszokmányban biztosítja részükre az egyesület vezetősége.

13. §. Rendes tagok azok, akik évenként rendes évi tagdíjjal legalább 1 koronát, avagy egyszersmindkorra 25 koronát fizetnek be az egyesület pénztárába. A rendes tagok ezen tagdíjjal szemben a közgyűlésen az egyesületnek szavazóképes választó és választható tagjai, akik egyúttal elsősorban igényt tarthatnak az egyesület erkölcsi támogatására és nyújtható segélyeire és kedvezményeire. A helyi fiók-egyesületek, avagy egyházmegyei és espereskerületi körök végrehajtó bizottságok jogosítva vannak a tagsági díjnak részletekben való befizetését is megengedni.

14. §. Az egyesület rendes tagjaiból saját elhatározásuk alapján alakulhatnak meg az egyesület jótékony célokat szolgáló csoportjai, országosan vagy helyi jellegűen, amely csoportok a megnyilatkozott kívánságok szerint betegsegélyző, temetkezési segélyt nyújtó, üdülőházi, menházi, avagy a tagok gyermeksegélyezését célzó helyi csoportok lehetnek. Ezen csoportok egyéni, anyagi hozzájárulásait saját maguk állapítják meg, mindenkor az

egyesület központi ügyv. igazgatóságának jóváhagyása mellett.

Heller Iván apát jelenti, hogy dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök az Iskolaegyesület alapítótágyául belép, mit a közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadott.

Ezután Vajdics Gyulát, Bóta Ernőt, Petrovác Józsefet és Barabás Györgyöt választotta a közgyűlés tiszteleti tagnak. Ezután az ügyvezető igazgatóság következő tíz tagját: dr. báró Barkóczy Sándor, Bitter Illés, Drégely Dezső, Hanisch János, Heller Iván, dr. Kiss János, dr. Hindy Zoltán, Mihályfi Ákos dr., Pauer István, dr. Zsembery István, valamint a főiskolai tanulókat segélyező bizottságot (elnök dr. Mihályfi Ákos, tagjai Ember Károly, Drégely Dezső, Bitter Illés és Zsembery István), és fürdő és üdülő-bizottságot választottak.

Ekamp Nándor a «Keresztény Tanító» társszerkesztője nagyobb beszédet mondott «Tanügyi mozgalmak és társadalom» címen. Hivatalos lappá a «Népnevelő» tette a közgyűlés, a «Keresztény Tanító» pedig támogatásában részesíti.

Ezzel dr. Kiss János szép szavakkal az ülést bekezesztette. Urbányi C. József.

## A torna és a kézimunka a falusi iskolában a tantervvel és az étellel összhangban.

Irta: Csiba Mihály.

A kis gyermek a benne rejlő ösztönének engedelmeskedik, midőn a legkülönbözőbb szerveit foglalkoztatja, vagyis midőn játszik. Akaratlan tevékenysége folytán szervei erősödnek, ügyesednek, szóval: a kis gyermek a játék által edzi testét.

Testünk egy igen sok részből álló gépezethez hasonlít, amelynek minden részét állandóan foglalkoztatnunk kell, mert különben a foglalkozás híján lévő testrészek, mint a használatlan géprészek megrozsdásodnak, munkára képtelenek lesznek.

Ha azt akarjuk tehát, hogy a szellemileg nagyon igénybe vett iskolásgyermek testileg is jól fejlődjék, akkor mindent el kell követnünk, hogy a gyermek a különféle rendszeres testmozgás által a vele született mozgási ösztöneit — amelyek mint fentebb mondtam, kielégíthesse.

Minden mozgás pihenteti a gyermek agyát, szellemi működését. Hisz mi magunkra is szabályként hangoztatjuk, hogy: a szórakozás a lélek pihenője.

A tanítás közben adott szünetek világosan bizonyítják, hogy a kisebb testmozgások a gyermek kedélyét felfrissítve, jótékonyan hatnak.

Amint a mozgás, úgy az iskolai testedzés szükségessége is elvitázhatatlan. Akadályokat e téren legtöbbet az időjárás és igen gyakran a szűk tanterem és az iskolaudvar gördít. Tágas tanteremben és udvarban a tantervi utasításoknak a rendgyakorlatokra vonatkozó rendelkezései kidolgozhatók. Azonban a testgyakorlást itt is két részre osztjuk, ú. m.: a tanteremben is gyakorolható részre és a valódi szabadgyakorlatokra.

A tanteremben rendszeresen végezhetjük a fej-, kar- és törzsgyakorlatokat különféle változatban.

A kedvező idő beálltával pedig minden akadály elhárul az úgynevezett rendgyakorlatok útjából is.

A sikerült kirándulások értéke különösen meg-

becsülhetetlen. Itt nyilvánul meg a gyermeki lélek a maga teljességében; itt van az igazi, fesztelen jókedv és játék.

Igen célszerű a közeli pázsitot alkalmas időben a délutáni oktatás helyéül fölhasználni. Hisz májusban az általános ismétlés idején, a szabadban, könyv nélkül sokkal célravezetőbben csoportosíthatjuk a természetismereteket.

A nagyobb mérvű kirándulások meg a földrajzi, történelmi stb. fogalmak tisztázására kiválóan alkalmasak, sőt szükségesek. Evégből igen ajánlatosnak tartanám, hogy néhány iskola tantestület összeállva, a gyermekeket elkísérné vasutón pl. a Kis-Kárpátok, vár, város, gyár, múzeum, állatkert stb. megtekintésére. Ugy gondolom, hogy egy kis utánjárás mellett, a társadalmon kívül a magas kormány is támogatásunkra jönne azáltal, hogy igen kedvező, vagy ingyen vasuti jegyeket engedélyezze az ily út tartamára.

Réánk vár a megmozgatás, tehát szövetkezzünk? Azzal kezdtem értekezésemet, hogy amidőn a gyermek játszik, ösztönszerűleg munkálkodik.

A munka ösztöne az emberrel születik.

Ha munkára vagyunk alkotva, akkor a gyermeket irányítani kell csak és meg is fogja szeretni azt.

A gyermekek ezerféle játékkalkotása int minket arra, hogy iskolaköteles korban őket munkára oktassuk és a meglevő hajlandóságot fejlesszük.

Erre szolgál a kézimunka-oktatás.

A tanterv a kézimunkából bő választékot nyújt. Mintegy azt mondja, hogy kinek melyik tetszik.

Papírmunka, agyagmintázás, famunka és női kézimunka. Ez utóbbit természetesen csakis nőtanító választhatja. Legkönnyebb a papírmunka. Igen csinos tárgyakat készítenek különösen leány növendékeink a fűzés és az úgynevezett papircsillagokból. Pl.: asztalfutó, kefe- és ujságtartó, kosár, képráma stb.

Az agyagmintázást külön munkaterem híján, piszkos volta miatt, nem tartom keresztülvihetőnek. Mi felnőttek a tanfolyamon sok szép munkát csináltunk, de állandóan sárosak voltunk és nem láttuk annyi gyakorlati hasznát, mint a hánccsmunkának és a szalmafonásnak.

A vesszőből és hánccsból készíti a gyermek a különféle kosarakat, kefe-, ujságtartót, papirkosarat stb.; a szalmából pedig kalapot és kosárdíszeket.

Agyagmintázás helyett inkább végezhető a nagyobb gyakorlati értékkel bíró vesszőkosárfonás. Vesszőhöz könnyebben hozzájutunk és különösen ott, ahol a községek fűz vessző-telepeket létesítenek, a kézimunka ezen ága könnyen tanítható. A földmívelési kormány által rendezett kosárfonó-tanfolyamokon e mesterség könnyen elsajátítható. Gyakorlati értékére meg szolgáljon az egyik csallóközi község példája, ahol a tanfolyamon fonott munkák feléből 260 K-t vettek be; a másik fele asajátjuk maradt.

A különféle eszközök segítségével készítenő famunkák gyakorlati értéke elvitázhatatlan, de már az eszközök beszerzése és azok használása körül igen sok akadállyal találkozunk. A szülők részéről nagyobb áldozatot követel, meg azután kevés iskolából csinálhatunk asztalosműhelyt is egyúttal.

Azon mód pl. hogy: Csináljatok otthon egy kis létrát, hengert, gereblyét stb. pedig valóságosan elítélendő; mert amellet, hogy a gyermek az apja szerszámaival tönkreteszi, még előfordulhat az is, ami csakugyan megtörtént az egyik vizsgán. Az

itt kiállított gyermekmunkákból az esperes-tanfelnégyelő kezébe vesz egy csinos kis szekéret, amelyen a készítő gyermek neve is szerepelt s kérdi az illetőtől: «Fiam, te csináltad ezt?» A felelet az volt, hogy: «Nem én, hanem az édes apam».

A gyermek munkaosztóne így kevésbé, vagy egyáltalán nem fokozódik.

Irányítsuk a gyermek munkaosztónét úgy, hogy csakis az iskolában és vele együtt dolgozzunk!

Legyen a kézimunkának bármely ága meghonosítva, de így dolgozva célunkat elértük; s ha e játszva tanulás jövedelméből egy-egy hasznos tanszert is szerezhethünk, akkor meg a társaságunknak is meg lesz a jutalma.

A játék edzi a testet és lelket öntudatlanul, a torna s a kézimunka, amelynek a játék az alapja, edzi azt mások akarata szerint.

Nehagyjuk tehát parlagon heverni gyermekeinknek e szunnyadó tehetőségét, hanem legyünk irányítók, munkatársuk, valóságos mesterük e téren is és akkor a megszokott munka a társalumnak hasznos tagjává teszi s a közmondás szavai szerint valóban megnevesíti növendékeinket.

## IRODALOM. MŰVÉSZET.

### A két tábor.

Irta: *Simrák Károly.*

Két tábor áll egymással szemközt. Két sajtósárgó ritkaságos tábor, melyet nem az egymás iránti gyűlölet választ el, hanem melyet az egymás iránti szeretet kapcsol egybe, melynek fegyvere nem gyilok, puska, agyúgolyó és srapel, hanem mely küzd egymással, egyrészt az eddigi szokásrend, másrészt a megértés, az ésszerűség és természetesség hatalmas eszközeivel. És győzelem esetén, habár a győzelmi habért meg is tartja magának a győző fél, a győzelem áldásos eredményében a legyőzötteket részesíti, mert a maga táborában az adott viszonyok szerint már lehetőleg létesítette, a megvalósulás stádiumába léptette, gyakorlatba hozta elveit. Küzdenek egymással hivatásos és kevésbé hivatásos elméleti és gyakorlati pedagógusok, írók és tudósok, hogy diadalra juttassák elveiket.

Arról van szó, hogy miképp adjuk a népiskolában a gyermeknek az ismereteket és hogyan rögzítsük is meg azokat?

Az egyik tábor fenn akarja tartani továbbra is a mai tankönyves rendszert. Felosztja a tudnivalókat tantárgyakra, beleszorítja könyvekbe, kiszabja az időt, mint aszabó a ruhakelmét mellő, hátsó részekre, ujjakra, gallérra, felállítja órarendjét s a felosztott időmennyiségekbe belesajtolja az óraterv szerinti tantárgyakat, kényszeríti a gyermek agyát egy bizonyos meghatározott minőségű gondolkozási, szellemi foglalkozási körbe, megteszi egyik órában matematikusnak, másikkban geografusnak, harmadikkban historikusnak, majd fizikusnak, kémikusnak stb fusnak és kusnak és nem találja mindezt kómikusnak. Azután kezébe adja a gyermeknek a könyvet és megkívánja tőle, hogy egy bizonyos útra visszajövő óra keretében ezt tudja is. Jót akar vele, akarja a műveltséget, a tudást terjeszteni, de céljának elérésében helyesen választja-e meg eszközeit?

Ezzel szemben áll a másik és mondhatni: növekedő tábor, mely a természetes rendszert iparkodik diadalra juttatni, érvényesíteni. Főlélegesen tartja

az ú. n. tankönyveket, hanem csak egy jó olvasókönyvet kíván a gyermek kezébe adni.

Terjünk csak vissza az iskolán kívüli szemlélet által a természetes úton szerzett ismereteink tulajdonunkba vevésének mikéntjére!

A gyermek látja a fát. Látja kerges törzsét, elágazó koronáját zöldelő lombkorával, látja, hogy a földből nő ki, észreveszi, hogy a törzs alján szétosztódások vannak, melyek a földbe nyúlnak. Nézi a talajt, kapar; a fa körül is föld; és föld; sík, esetleg emelkedő, melyen él állat, növény és hever a kő. Tovább megy, lát más és más épületeket, növényeket, állatokat; látja az alakot, hallja a hangot. Kimegy a mezőre, apja kaszálja az érett gabonát, a kalászból szemet pörget ki, melyhez hasonló apja vetett régebben, abból kinőtt egy zöld szár, mely eleinte kicsiny volt, de mindinkább nagyobb lett s végül megszökült, melyet lekaszálnak, kicsépelnek, megörletnek, kenyéret, kalácsot sütnek, melyet a fának gyümölcseivel és az állat húásával szokott megenni. Megtudja, hogy vannak növények, melyekkel állatok táplálkoznak, ezen állatok tulajdonságait megismeri; élő és holt állapotukban levő használhatóságukat. Megy tovább a patak, a víz partjára, tapasztalja, hogy ezen nem lehet úgy járni, menni, mint a száraz földön; lebukik alá, fulladozik; felbukik: levegőt szí magába. Érzé a lég fuvalmat, látja a kékséget, benne fenn nappal a napot, éjjel a holdat, csillagokat. A házaknak, fának történetük is van. Régi gazdájuk, ültetőjük, rég meghalt emberek, kiknek cselekedeteiről elmesélgetnek nekik a családi tűzhelynél; a multnak és jelennek, az életnek és halálnak, ezzel a jövőnek a fogalmával gyarapítja ismereteinek táráit. Megtudja, hogy ez az ő világa s mivel azt is tapasztalta, hogyha képét, vagy alakját akarja valamely testnek rajzolni, gyúrnia, faragnia kell s hogy azt gondozni is kell, hogy el ne vesszen, el ne romoljon, előtte áll a teremtő, a fenntartó Isten. Tudja azt is, hogy szülei parancsa szerint kell tennie s ha jó, ha engedelmes, jutalomra, ha rossza, ha szófogatlan, büntetésre számíthat. Itt a kormányzó Isten, aki igazságos bíró.

Benne van már ebben kérem a hittantól kezdve a legutolsó tanig minden tan. Még a számtan is!

Térben mozgunk, időben élünk. Tehát tér és idő! A térben van elhelyezve minden, a térben történnek, mennek végbe e cselekmények is. De bizonyos időben is. Kérdés tehát, melyike lenne e kettő közül azon vezérfonal, melyet ismeretszerzésünkkel követnünk kellene?

A tér érzékelhető: látható, tapasztalható, az idő nem az, mert ez nem anyag. Tehát egy minden ismeretet nyújtani akaró könyvnek, hogy úgy mondjam utazni kell. Elindul a szobából az udvarra, utcára, hatarra, szomszéd helységekre, járási területekre, megyére; de mindig utazva; mesélgetés, közben bejárja közlekedési eszközeivel az országot, világrészt, szárazföldet, vizeket, végre otthon van. És csak ki sem farad, mert csevegett, beszélgetett, öntudatlanul dolgozott. Utközben megismerkedett sokféle vidékkel, ezek lakóival, terményeivel; vallással, nyelvel, foglalkozással, sajtóságokkal, tulajdonságokkal; és mindannyinak céljával.

A meglévő ismeretek birtokában egy jövő évi utazással kibővíti, gyarapítja tudását, mert már van alapja, mire építhet, miután az első utazásában csakis a lényegét, a főt, a vázlatot alkotta meg magának. És minden következő utazásába szívesebben megy bele, bátrabban indul neki, mert tudja, hogy ismerős

tájra, ismerősei közé megy. És ezen tudat animalja, lelkesíti őt mindennek a bővebb megismerésére és a mélyebb gondolkozást megkívántató megértésre is.

Aztán ez az olvasókönyv *lépésről-lépésre halad*. Lépcsőről-lépésre először is abban, hogy nem előzi meg bő és részleteket is nyújtó adatokkal egy másik, felsőbb osztálynak az anyagát, melyet most egész kivonatosan aztán a könyvből tanulnak a gyermekek. Hanem a fokozatosan kibővítő módszert használja, olyanformán, mint ezt a legújabban beosztott katekizmusok teszik. Másodsor nem használ egy olvasmányban még eddig nem használt szavakat nagy tömegben, hanem fokozatosan ismerteti meg a tanulóját a szavak értelmével és tisztult fogalmával úgy hogy iskoláinak befejeztével minden szóról, sőt még a leghasználtabb idegen szavakról is helyes fogalmat nyer. Ép így tesz a kitéjezésekkel és a mondatszerkezetekkel. Ugy, hogy felnőtt korában meg fogja érteni az újságot s nem fogja felre, egészen másképp magyarázni az olvasottakat, mint most még a legnépszerűbben megírt lapok cikkeit is.

Mindezen még megoldatlan problémák felvetődtek előttem és szükségesnek gondoltam feleleveníteni, illetőleg előtárni őket azon alkalomból, hogy a «Pécs-egyházmegyei Róm. Kath. Tanító-Egyesület» módszertani szakosztálya értekezletre jött össze iskolái számára egy egységes olvasókönyv szerkesztése végett. És ez nagyon helyes!

És csakugyan *nem tankönyv szerkesztendő, hanem olvasókönyv!* Az egész országra nézve egységes könyv szerkesztéséhez pedig össze kellene jönni a tanítóság sok kiválójának; meg kellene hallgatni mindenkit, a jót elfogadni s így egy a gyakorlati és elméleti pedagógusokból összeállított testület által megalapozott munka talán megfelelő volna az újabban hangoztatott igényeknek, kívánalmaknak. Ezen séma szerint aztán lehetne az alsóbb osztályok számára a helyi viszonyokhoz alkalmazkodva egyházmegyénk szerint avagy politikai megyénk szerint olvasókönyvet egybeállítani.

Igaz, ez nagy és nehéz munka, mely sok időt vesz igénybe és nem egy embernek való, de azért álljanak össze sokan s sokaknak tudásával, vállvetett munkával létrejön, ha tán hosszabb idő lefolytával is — inkább később egy jó, mint hamarabb egy meg nem felelő — oly mű, melyből az a kis ember, a homonkulus, játszva és hamarabb megszerez nagyobb ismereteket, mint a mostani rendszer mellett a tankönyvekből. Mindez most még csak álomképem, de én bízom benne, hogy megvalósul!

**Irodalmi pályázati hírdetés.** A Szent-István-Társulat irodalmi bizottsága felbuzdulva a múlt évi pályázat sikerétől, elhatározta, hogy pártoló tagjainak szétosztandó tagilletmények megírására újból pályázatot hirdet. Az irodalmi bizottság tehát a Szent-István-Társulat igazgatóválasztmányának megbízásából pályázatot hirdet népies tagilletményül szánt következő két munkára: 1. Irodalmi színvonalon álló oly egységes szépirodalmi elbeszélésre, mely alkalmas szórakoztatni, de nemesítő irányával tanítani is. 2. A magyar történelem valamely korának, eseményének (a tatárjárás kivételével), vagy nagyobb jellemének vonzó, megkapó leírására. Egy-egy mű 6—8 nyomtatott ív terjedelmű lehet. A legjobbnak talált pályamű jutalma 500—500 korona s ezen kívül a kinyomatáskor

még a szokásos díjazásban is részesül. Az irodalmi bizottság a jutalom odaitélésénél teljesen azon az alapon jár el, mint az előző pályázatnál s fenntartja magának azt a jogot, hogy a pályadíjat nyert munkákon kívül a közlésre alkalmassáknak ítélt munkák kiadásának jogát is magának biztosítsa. A pályamunkák — a szerző nevét rejtő jelíges levéllel — a Szent-István-Társulat igazgatóságához nyújtandók be. A pályázat határideje 1913. október hó 15.

**A katolikus népiskolák új rendszabályainak könyve** nélkülözhetetlen minden tanító, iskolaigazgató, iskolaszéki elnök és tag számára. A könyvhöz függelékül vannak csatolva az összes tanügyi törvények és rendelkezések. A vaskos kötet ára fűzve 4 korona, kötve 5 korona és megrendelhető a Szent-István-Társulatnál, Budapest, VIII., Szentkirályi utca 28.

*A Rendszabályok könyvének tartalma: Első rész.* I. fejezet. A katolikus iskolák közigazgatása általában. II. fejezet. A tanfelügyelőség szervezete. IV. fejezet. A főtanfelügyelő. V. fejezet. A segéd-főtanfelügyelő. VI. fejezet. Az egyházkerületi tanfelügyelők.

*Második rész. Az iskolaszékek szervezete és hatásköre.* I. fejezet. Az iskolaszékek megalakítása. II. fejezet. Az iskolaszékek szervezete. III. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék tisztviselői. IV. fejezet. Az egyházközségi iskolaszék teendői. V. fejezet. A plébánosnak (helyettes plébánosnak), mint az egyházközségi iskolaszék elnökének teendője. VI. fejezet. A plébánosnak, mint egyházközségi népiskolák igazgatójának teendői.

*Harmadik rész.* I. fejezet. A tanítók minősítése és alkalmazása. II. fejezet. A tanítók szolgálati minősége. III. fejezet. Az iskolai fegyelmi szabályok.

*Negyedik rész.* I. fejezet. Az általános és gazdasági ismétlőiskola. II. fejezet. A katolikus kiseddövönintézetek és gyermekmenedékházak.

*Ötödik rész.* A közhatósági segély igénybevétele.

*Függelék.* I. A latin szertartású római katolikus elemi népiskoláknál alkalmazott igazgató-tanítók, tanítók, tanítónők, gazdasági szaktanítók, szaktanítónők, és kántortanítók fegyelmi szabályzata. II. 1907. évi XXVII. t.-cikk a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól. III. Utasítás a törvényhatósági közigazgatási bizottságok számára a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t.-cikk végrehajtása tárgyában. IV. 1868. évi XXXVIII. t.-c. a népiskolai közoktatás tárgyában. V. A népiskolai tanítókat illető egyéb érvényben levő törvények, utasítások, szabályzatok, rendeletek, döntvények, határozatok, ítéletek. Tanítói iratok mintái.

**Utmutató** a községi és hitfelekezeti tanítók járandóságainak megállapításához és az ezzel kapcsolatos eljárásokhoz az 1913. évi fizetési törvény és az idevonatkozó korábbi törvények alapján. Összeállították: *Ember Károly* és *Wohlmut Ernő*. Az új fizetési törvény intézkedésének alkalmazása a különböző esetekre, a törvény megfelelő magyarázata nélkül, igen nehezen végezhető; ezért úgy a hatóságok, valamint az érdekelt tanítók világos útmutatást nyernek eljárásaikhoz e füzetből. A megrendelés a

Szent-István-Társulat könyvkereskedéséhez intézendő. Ára 2 korona. A könyv tartalma:

I. *Alkalmaztatás.* A tanítás irányáról. Az oktatás nyelve. Állások szervezése. Állás betöltése. Kultusz-miniszter jogköre az államszegélyes tanító fölött. Nem magyar nyelvű tanítási iskolákról. Önkéntességi évet szolgáló tanító helyettesítése. Segédtanító alkalmazása. Személyi változások bejelentendők. Tanítók alkalmaztatása. Tanítójelölt alkalmazása. Tanító köztisztviselői jellege. Új összeírás mely esetben történik. Végleges alkalmaztatás. Vitás kérdésekben való felelősség.

II. *Javadalmazás.* 1913. évi XVI. t.-c. a községi és hitfelekezeti tanítók illetményeinek rendezéséről. 1907. évi XXVII. t.-c. a nem állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a községi és hitfelekezeti néptanítók járandóságairól. Az 1907. évi XXVII. t.-c.-et módosító rendelkezések. Fenntartóknak a törvénytől eltérő külön rendelkezései a tanítói fizetést illetően mely esetben érvényesek. Fizetés biztosítása. Fizetésekiegészítés biztosítása a fenntartó által, ennek szegénysége esetében az állam által. Fizetésrendezés kezdő hatálya. Fizetés miből állhat. Fizetés redukálásáról. Hátralékos járandóságról. Hogyan biztosítja a törvény a szerzett jogokat. Illetmény-táblázat. Ingatlanok hasznélvezete. Ismétlésközi iskolai és tanoncoktatási díjról. Javadalom megállapítása. Kántori javadalom beszámítása. Késpénzfizetésről. Kincstári tanítókra is kiterjed a törvény hatálya. Megszakított szolgálati idő. Milyen járandóság nem számítható be a fizetés megállapításánál. Özvegy ellátása. Segédtanító fizetése. Személyi pótlék. Az 1893. év október hó 1-je előtti időre eső személyi pótlék. Szerzett jogok biztosítása. Szerzetestanítók illetményei. Szerzetestanítók fizetése. Szolgálati évek betudása. Szolgálati idő megállapítása. Szolgálati idő be nem számítása. Tanítók ellátása. Tanítók fizetési osztályai és az osztályok fokozatai. Tanító fizetési igényének korlátozása és mi vonható le a fizetésből. Terményjárandóság átszámításáról. Természetbeni fizetésről.

III. *Lakás.* Lakáspénz-osztályok. Lakáspénz megállapítás. Lakhely kötelezettség. Milyen legyen a tanítók természetben adott lakása.

IV. *Minősítés.* A hitfelekezeti tanítók minősítése. Elölépés. Előléptetés. Elölépés és előléptetés ideje. Kinek a joga a tanítót előléptetni. Mikor léptethető elő a tanító soron kívül. Mikor nem lehet megtagadni a tanító előléptetését. Minősítés. Minősítés ideje. Minősítés körüli eljárás. Sérelmes minősítés. Szolgálati idő az előlépéshez és az előléptetéshez.

V. *Államszegély.* Az államszegély kérelmezése. A már államszegélyt élvezők hivatalból nyerik el az államszegélyt. Államszegély feltételei. Államszegély igénybevétele. Államszegély elvonása. Eljárás az államszegély elnyerésére. Meddig kérhető az államszegély. Mikor nem igényelhet a fenntartó államszegélyt. Újonnan szervezett állások államszegélye.

## HIREK.

**Lelkigyakorlatok tanítók számára** lesznek a nagyszombati jézustársasági rendházban júl. 15., 16., 17-én, aug. 5., 6., 7-én. Kezdőknek mindenkor hétfőn 8 órakor este. Kik résztvenni óhajtanak, szíveskedjenek elővetelő napját postakártyán jelenteni. *Riesz Ferenc*, j.-t. házfőnök.

**A Deveser-városi r. k. tanítói kör** f. évi június hó 3-án d. e. 10 órakor a devecei r. k. népiskola helyiségében tartja rendes közgyűlését. *Tárgy:* D. e. 9 órakor tartandó szentmise után a tagsági díjak befizetése 1. Elnöki megnyitó s előterjesztések. Mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése és a pénztárosok jelentése. 2. «A tanítók fizetésrendezési törvénye» ismertetése és bírálata. Előadó: *Novák Pál*. 3. «A kántortanítók tisztán kántori illetményeinek a mai megélhetési viszonyokhoz mért rendezése». Előadó: *Lisztner Antal*. 4. «A tanítói nyugdíjtörvény revíziója». *Kondor Ferenc*. 5. «Az egy-

huzamos tanítás — pedagógiai és szociális oldalait tekintve — megvalósítható-e faluhelyeken?» Előadó: *Birnauer János*. 6. Indítványok: a) «Gondviselés» alap mikénti kezelése és az «Egyh.-megyei Tanítók Évkönyve» újbóli kiadása. Előterjeszti: *Stangl Sándor*; b) «jogvédő bizottság szervezése». Előterjeszti: *Gombás Sándor*; c) «Népies ismeretterjesztő tanfolyamok szervezése». Előterjeszti: *Novák Pál*.

**A kisboldogasszonyi és nagymartoni esperes kerületek egyesített tanító köre.** F. é. jun. hó 12-én Fraknónadasdon rendes gyűlést tart. *Tárgysorozat:* 1. Fél 9 óra, szentmise. 2. A IV. oszt.-ban végzett számtani anyagnak bemutatása. 3. Elnöki megnyitó. Himnusz. Elnöki jelentések. 4. A kántorok fizetése és stólája. 5. Milyennek kellene a nem magyar anyanyelvű gyermekek magyar olvasókönyvének lennie. (Szabad eszmecsere.) 6. Mikor és hogyan lehet az iskolateremben a gyermekek előtt a gyümölcsfák nemesítésének különféle módját szemléltetni és velük gyakoroltatni. (Tapasztalatok után.) 7. Számadás, tagdíjfizetés, tagok felvétele, hátralékosok névsorának felolvasása. 8. A bemutatott számtani eredmény bírálata. 9. Jövő gyűlés helyének megállapítása. Jegyzőkönyv hitelesítése. 10. Indítványok. 11. Tisztujtás. Szózat.

**Szünnidei Egyházzenei Tanfolyamok.** *Karnagyok, kántorok, orgonisták és kántorjelöltek részére.* Julius 4—14-ig Temesvárott (Papnevelő Intézet). Augusztus 21—30-ig Szegeden (Tanítóképző Intézet). *Papok, szerzetesek, papnövendékek részére.* Julius 14—19-ig Máriaradnán (Ferenciek Zárdaja). 1. Első egyházzenei tanfolyam karnagyok, kántorok és orgonisták részére Temesvárott a papnevelőintézetben július hó 4-ikétől 14-ikéig. A tanfolyam célja: továbbképzést és útmutatást nyújtani az egyházi zene minden ágában. Tárgyai: 1. A hagyományos gregorián korális elmélete és gyakorlata. A tanfolyam tartama alatt összesen 22 óra. Tanára: Grunewald Kamill, zenetanár, Győr. 2. Zeneelmélet és összhangzastan, főtekintettel a népekre. A tanfolyam tartama alatt összesen 22 óra. Tanára: Wajdits Károly, kir. tanítóképző intézeti zenetanár, Kassa. 3. Az egyházi zene liturgikája, főtekintettel a gyakorlati egyházzenei reformra. A tanfolyam tartama alatt összesen 10 óra. Tanára: Járosy Dezső, az orsz. m. kir. zeneakadémia tanára, székesegyházi karnagy, Temesvár. 4. Az orgonajáték elmélete és gyakorlata. A tanfolyam tartama alatt összesen 12 óra. Tanára: Járosy Dezső. 5. Énekgyakorlatok a gregorián korális és műének köréből. A tanfolyam tartama alatt összesen 10 óra. Tanára: Grunewald Kamill. 6. Az énektanítás pedagógiája. A tanfolyam tartama alatt összesen 5 óra. Tanára: Járosy Dezső. A tanfolyamon résztvevők a temesvári papnevelő intézetben kapnak teljes ellátást, melyért negyven koronát fizetnek. Ezen összeget indokolt előterjesztése az egyházi pénztárból, vagy más egyházmegyei alaphól térített meg az egyházmegyei hatóság. A jelentkezés határideje: 1913. június 30. Fölvételi értesítés vétele után a negyven korona ellátási díj a tanfolyam előtt a kurzus vezetője címére küldendő be. II. Második egyházzenei tanfolyam papok, szerzetesek és növendékpapok részére Máriaradnán a Ferencrendiek zárdájában július 14-ikétől 19-ikéig. A tanfolyam célja, hogy a résztvevők kifogástalanul énekeljék az Editio Vaticana szerint a pap oltárenekeit és hogy instrukciókat nyernek a Rector Ecclesiae kötelemeit illetően. A tanfolyam tárgyai: 1. A hagyományos gregorián korális elmélete és gyakorlata a pap oltárenekeire való tekintettel. Összesen 20 óra. Tanára: Grunewald Kamill. 2. Az egyházi zene liturgikája, főtekintettel a Rector Ecclesiae kötelemeire. Összesen 10 óra. Tankönyv: Járosy Dezső, A papság és az egyházi zene. Tanára: Járosy Dezső. 3. Énekgyakorlatok a gregorián korális köréből. Összesen 5 óra. Tanára: Grunewald Kamill. A tanfolyamon résztvevők a máriaradnai ferencendi zárdában kapnak teljes ellátást, melyért huszónöt koronát fizetnek. Aldozópapok részére a zárda szívesen szolgál naponta két koronás stipendiummal, mely az eltartás összegéből levonatik. A jelentkezés határideje: 1913. július 10. Fölvételi értesítés vétele után a huszónöt

korona ellátási díj a tanfolyam előtt a kurzus vezetője címére küldendő be. III. Harmadik egyházzenei tanfolyam karnagyok, kántorok és orgonisták részére Szegeden a tanítóképző intézetben augusztus hó 21-ikétől 30-ikáig. E tanfolyam tárgyai, óraszámai ugyanazok, mint a temesvári tanfolyamé: 1. A hagyományos gregorián korális elmélete és gyakorlata. A tanfolyam tartama alatt összesen 22 óra. Tanára: Járosy Dezső. 2. Zeneelmélet és összhangzástan, főtekintettel a népénekre. A tanfolyam tartama alatt összesen 22 óra. Tanára: Naszády József, a szegedi tanítóképző intézet zenetanára. 3. Az egyházi zene liturgikája, főtekintettel a gyakorlati egyházzenei reformra. A tanfolyam tartama alatt összesen 10 óra. Tanára: Dr. Kovács Sándor, szentszéki ülnök, apátfalvai plébános. 4. Az orgonajáték elmélete és gyakorlata. A tanfolyam tartama alatt összesen 12 óra. Tanára: Járosy Dezső. 5. Énekgyakorlatok a gregorián korális és műének köréből. A tanfolyam tartama alatt összesen 10 óra. Tanára: Naszády József. 6. Az énektanítás pedagógiája. A tanfolyam tartama alatt összesen 5 óra. Tanára: Járosy Dezső. A szegedi tanfolyam azoknak ad alkalmat a tanfolyam látogatására, kik a szünidő elején a temesvári tanfolyamot nem hallgathatják. Egyben Szeged és vidékének kántorai részére akarja a kurzuson való részvételt megkönnyíteni. A tanfolyamon résztvevők a szegedi tanítóképző intézetben kapnak teljes ellátást, melyért negyven koronát fizetnek. Ezen összeget indokolt előterjesztésre az egyházi pénztárból, vagy más központi alaphól téríti meg az egyházmegyei hatóság. A jelentkezés határideje: 1913. aug. 15. Főlvételi értesítés vétele után a negyven korona ellátási díj a tanfolyam előtt a kurzus vezetője címére küldendő be. Mindhárom tanfolyam gyakorlati egyházzenei előadásokkal, orgonahangversenyekkel és egyházzenei művek kiállításával lesz egybekötve. Bármely részletkérdés dolgában a tanfolyam vezetője készséggel szolgál fölvilágosítással. Temesvár, Papnevelő-Intézet. *Járosy Dezső*, az egyházzenei tanfolyamok vezetője.

**Tízéves találkozó.** Felkérem azon kartársaimat, akik a modori áll. tanítóképzőt 1902–3-ban végezték, hogy a július hó 3-án tartandó 10 éves találkozó előkészítése végett címeiket velem minél előbb tudassák. *Kőszegfalvi Floris*, áll. polg. isk. tanár. *Fiume, Piazza Cambieri*.

**Zsámbékon** a róm. kath. fiú- és leányiskola növendékei a Madarak és fák napját május hó 31-én egy délelőtti ünnepély és délutáni kirándulás keretében ülték meg. Az ifj. madárvédő-liga tagjai közé 74 tanuló lépett.

**A felső-turóci esperesi kerület róm. kath. tanítók egyesülete** f. évi május 20-án Turócszentmártonban tartotta évi körgyűlését, melyet «Veni Sancte» és szentmise előzött meg.

A körgyűlés *Vdofka* Károly turócszentmártoni tanító gyakorlati tanításával kezdődött. Rajzoltató módszerrel a Kárpátokról tartott sikerült tanítást. A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után *Komora* János, esp.-plébános egyházi elnök elnöki megnyitójában az év folyamán a tagok sorában történt változásokról számolt be. Ezután *Urai* Gyula szucsányi tanító az akarat neveléséről tartott fölolvast. Értekezésében az akarat helyes irányban való nevelésének eszközeire mutatott rá helyes formában, elismerés mellett. Az orsz. kath. tanítói segélyalapról és a «Népnevelő» egyesületről szóló jelentés után a pénztári jelentés következett, mely 199 K 88 f maradványt tüntet föl. Indítványok során *Szamuely* Vince, nagyturányi tanító az új fizetésrendezést véve bírálat alá, kimutatta, hogy az áll. és nem áll. tanítók közti disparitást az új törvény nemhogy megszüntette volna, hanem még fokozta. A következő indítványt terjesztette elő, amelyet a körgyűlés el is fogadott: «A felső-turóci róm. kath. tanítók egyesülete kimondja, hogy az 1913. évi XVI. t.-c. a nem áll. tanítók minimális, jogos követeléseit nem teljesítette s önértékét mélyen sérti, amennyiben nem egyenlő mértéket szab, mert az áll. tanítók hamarabb lépnek a magasabb fizetési osztályba, lakbérük a fizetés arányában emelkedik, azonfelül családi pótlékot élveznek és végül a kántori jövedelmét a tanítói alapfizetésbe beszámítja. Ezen jogtalanság ok megszüntetése céljából a körgyűlés

elé indítvánnyal járul, hogy forduljon a nm. püspöki karhoz, hogy emelje föl hathatós szavát, védje meg a kath. tanítóság érdekeit az illetékes fórumokon, mert ezen igazságtalanságok a kath. népoktatás alapjait támadják».

Ezután a tisztviselők választása következett. Világi elnökké *Vdofka* Károly turócszentmártoni; pénztárossá *Urai* Gyula szucsányi; jegyzővé *Szamuely* Vince nagyturányi tanító választott meg.

**Halálozás.** A mohácsi római katolikus elemi népiskola, valamint a községi iparostanonciskolai tanítótestület fájdalomtelt részvétellel jelenti, hogy szeretett és buzgó kartársuk, *Seregély László* tanító, életének 44-ik, tanítói működésének 26-ik évében folyó hó 9-én reggel fél kilenc óraker hosszasan szenvedés után elszenderült az Urban. Ki buzgóan a lelkekért küzdött, nyerjen helyet a győztesek között!

## A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETEL.

**M. B.** Az osztályok csoportosításának módját a tanterv különböző óratervmintái mutatják. A tanítók száma, a tanterem nagysága és egyéb helyi körülmények figyelembe vételével azután az ott megadott minták legalkalmasabbját, a tantestület meghailgatásával, az iskolaszék határozatilag előírja. E határozat az egyházi főhatóság jóváhagyása után érvényre jut és abban a testületnek minden tagja megnyugodni köteles. Ha a testület pedagógiai szempontból saját javaslatának megváltoztatása miatt nem nyugodhatnék meg az iskolaszék döntésében, az iskolaszék határozatával szemben 15 napon belül felebbezéssel élhet az egyházi főhatósághoz. — **T. J.** A tanító szabadságolásáról a Rendtartási Szabályzat §-ai intézkednek. Az egyévi szabadságot az egyházi főhatóságtól kérelmezi. A helyettesítés módját a szabályzat állapítja meg. Az orvosi bizonyítványt mellékelje. — **Sz. F.** Az 1913. évi XVI. cikkben biztosított személyi pótlék mindazoknak biztosítva van, akiket tanítói működésük arra érdemesít. A rendelet megjelenése után részletes tájékoztatót adunk az eljáráshoz. — **N. T. I.** Besorozzák a III. f. oszt. 3. fokozatába 1400 kor. fizetésre. Miután nem írta meg jelenlegi fizetésének összegét, ennél fogva a második kérdésre választ nem adhatok. 2. A legszükségesebb mellékhelyiségek: konyha, kamara, pince, faskamra a természetben adott lakás legfőbb kellékei. — **H. A.** Mindenik tanuló abból az osztályból kaphat csak bizonyítványt, amelyiket teljesen bevégezte. A tanköteles koron túl a gyermek nem kötelezhető arra, hogy a mindennapi iskolát látogassa, azonban a szülőnek jogában áll a 12. életév betöltése után is a mindennapi iskolában jártni gyermekét, hogy a VI-ik elemi osztályt elvégezhesse. — **K. K. 1.** Nem kényszeríthető. 2. Beosztást nyer a II. f. o. 3. fok. 2000 K fizetésre. A korpótlékokat beszámítják a fizetésbe. 3. Igénye van az 1893. év előtti szolgálat alapján 600 K személyi pótlékra. — **K. Gy.** Beosztást nyer a II. f. o. 3. fok. 2000 K fizetésre. Miután nyugdíjba is beszámítható fizetése 2476 K, a törvény értelmében a 476 K-át személyi pótlék címen mindaddig élvezi, amíg előlépés által ez az összeg a megillető nagyobb fizetésébe be nem tudható. Egyév után előlép a II. fokozatba 2200 K fizetésre, ezentúl még mindig 76 K személyi pótlék illeti meg, mígnem 4 év után az I-ső f. nem lép 2400 K fizetésre. — **A. P. I.** Beosztást nyer a III. f. oszt. 2. fok. 1600 K fizetésre. Kap 600 K pótlást és marad 222 K 80 fillér tisztán kántori illetménye. — **M. K. 1.** Megilleti a II. f. oszt. 3. fok. 2000 K fizetés. 2. A személyi pótlékot nem igényelheti, mert nincs az 1893 előtti időre 5 betöltött szolgálati éve. — **T. F. 1.** Ez év május havától megilleti a II. f. oszt. 3. fok. megfelelő 2000 K fizetés, tehát 425 K pótlást nyer. 2. Ha tovább jár, akkor nem adja ki a végbizonyítványt. — **D. F.** Személyi pótlékra nem tarthat igényt. — **V. L.** Az 1893. év előtti 15 évet meghaladó szolgálati idő jogot ad arra, hogy a 600 K személyi pótlékot kérelmezzék. Különben beosztást nyer a II. f. oszt. 3. fok. 2000 K fizetésre.

# PÁLYÁZATI HIRDETÉSEK

A nmélt. püspöki kar határozata **kötelezőnek** nyilvánította a katolikus népoktatási intézetek pályázatainak a «Népnevelő»-ben való közzétételét.

KIADÓHIVATAL :  
**Szent-István-Társulat Budapest.**  
A KIADÓHIVATAL FŐNÖKE :  
**LOVÁSZY DEZSŐ.**

Pályázati hirdetések minden egyes szávanak egyszeri közlése 6 fillér. Csakis azon pályázatok közöltnének, melyeknek díja **előre** lefizettetett.

**A lapot kérjük gondosan megőrizni. Pótlásokat számonként 30 fillér ellenében teljesítünk. Csakis azt a pályázatot közöljük, melyért a pénzt péntek délig megkapjuk.**

## Esztergomi érseki megye.

A nagymányai róm. kath. kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Jövedelme: 362 kor. kántori, 428 kor. tanítói jövedelem, 1000 koronára való kiegészítés államtól. Megfelelő lakás. A választás **július 2-án**. Állását július 15-én kell elfoglalni. A tót nyelv tökéletes bírása okvetlen szükséges. Folyamodványok Nagymánya, *Klimcsik Henrik* plébánoshoz küldendők. 537 1—1

A magyarfalvai (Pozsony m.) róm. kath. kántortanítói állomásra **július hó 3-ig** pályázat hirdettetik. Javadalmazása: két szoba, konyha, fakamra, ől és konyhakert; községtől 600 kor., szántóföld 100 kor. (bérlete 200 kor.), 15 p. m. párbérrözs 90 kor. (megváltva 126-90 kor.), stóla 400 kor. (600 kor.), 8 őrmeeter hasábia és 50 drb. köteg rözse és törvényes korpótlék. Tanítási nyelv magyar-tót. Kötelessége: egy vegyes osztály vezetése, ismétlősök díjtan tanítása és az összes isteni tiszteleteken való kántori teendők elvégzése. Választás július hó 3-án lesz, személyesen megjelenők előnyben részesülnek. Az állás 14 napon belül elfoglalandó. A kérvények *Knöpfler Pál* magyarfalvai plébánoshoz küldendők. 539 1—1

## Egri érseki megye.

Helytett keresek július, augusztus hónapra. Fizetés 90 kor. és stóla fele. Katolikus kántor Balmazújváros. 521 2—2

## Kalocsai érseki megye.

Kunbaján elhalalozás folytán megüresedett németajkú kántortanítói állomásra **június hó 20-ig** pályázat hirdettetik. Az állás jövedelme: a) készpénzben 650 kor. a község pénztárából előleges havi részletekben; b) szabad lakás házikerttel; c) 36 kor. ostyasütésért; d) 6 ől lágyfa vagy 4 ől keményfa; e) ¼ telek föld haszonélvezete adóteherrel; f) stólailetek díjszabás szerint. Köteles úgy a jelenben, mint a jövőben bevezetendő összes istentiszteleteknél a kántori teendőket végezni, az iskolaszék által kijelölt mindennapi és ismétlőiskolát vezetni. Kántori és tanítói oklevél megkivántatik. Pályázni kívánók működési és erkölcsi bizonyítványt felmutatni tartoznak. Az érsekhatóságilag jóványagott kántori teendők részletezése a plébánián megtekinthető s a választás napján a pályázók által aláírandó. A folyamodók jól felszerelt kérvényeiket a fentjelzett határnapon belül a kunbajai róm. kath. iskolaszékre címezve föl. *Klanszky Ferenc* apát, ker. esperes úrhoz Jánoshalmára küldjék. A választás június 26-án történik, amidőn reggeli 9 órára a kántori próba megejtése végett személyes megjelenés is megkivántatik. Megválasztott nov. 5-én foglalja el állását és akkor lép fentü javadalomba. *Iskolaszék.* 525 2—2

## Kassai egyházmegye.

A fintai (Sáros m.) róm. kath. kántortanításra **jún. 24-ig** pályázat hirdettetik. Törvényes fizetés. Lakás 2 szoba, 1 konyha, kamra és mellékhelyiségek. Az állás azonnal elfoglalandó. Tót nyelv ismerete megkivántatik. Kérvények *Bányász Jullán* plébános, Alsósőbés, u. p. Sebeskellemes címre küldendők. 544 1—1

## Nyitrai püspöki megye.

Az alsórétfalvai (Trencsén m.) róm. kath. népiskolánál kántortanítói állásra pályázat hirdettetik. Javadalmazása: mise- és püspöki alapítványokból 476-10 kor., hitközségtől részint készpénzben, részint természetben 197-90 kor., államsegély 326 kor. Azonkívül, minthogy a kántori mellékjövdelem 600 hívó után nem nagy, kap az alapfizetésbe be nem számítható személyi pótlék címén 250 kor. segélyt az ingyenes kántori teendők végzéséért. Tót nyelv ismerete szükséges. Kérvények a puhói egyházközség aulesperesi hivatalához Fehérhalom küldendők. Választás **június 26-án** délelőtti 10 órakor. *Iskolaszéki elnök.* 542 1—2

Trencsén megye puhói völgyében fekvő 2300 hívóval bíró Fehérhalom község róm. kath. iskolaszéke kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Jövedelem: a törvény által biztosított, egyházmegyei alapítványok kamatából, hitközségi hozzájárulásból és államsegélyből álló rendes fizetésen felül, amelyben a természetben kiszolgált 20 mérő rözs és 20 mérő árpa összesen csak 180 kor. értékben szerepel, misékből, temetésekéből és offerákból vagy 300 kor. mellékjövdelem (énekese mise 1 kor., Libera me 1 kor., temetésnél minden ének 1 kor.) A tanterem fűtéséért 156-80 kor. A tót nyelvben való jártasság megkivántatik. Választás: **június 30-án** délelőtti 10 órakor, amelyre a pályázók az orgonakezelés bemutatása céljából önköltségen személyesen tartoznak megjelenni. *Iskolaszéki elnök.* 543 1—2

## Pécsi egyházmegye.

A bengei (Baranya m.) kántortanítói állásra **július 1-ig** pályázhatni. Magyar a tannelv, a nép horvátul énekel. Javadalmazása: a 354 kor. államsegélyen kívül 647 kor. érték természetmennyekben, öllában, 9 kat. szántó jövedelmében. Ezenkívül van tisztességes lakás és szép nagy házikertje. Póstája Lócsón van. *Róm. Kath. Iskolaszék.* 546 1—2

## Székesfehérvári egyházmegye.

Sárszentmihályi róm. kath. iskolaszék tanítónői állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása 1000 kor. alapfizetés, melyből 900 kor. államsegély, lakás, mellékhelyiségekkel, 20 kor. kertvátság. Kötelessége egy tanteremben mindennapi és ismétlőoktatás, kézimunka tanítás. Felszerelt kérvények plébániahivatalnak Sárpenete-ére (Fejér m.) küldendők **június 29-ig.** 512 3—3

A bicskei róm. kath. iskolaszék a «Népnevelő» jún. hó 1-seji számában megjelent részletes pályázattal az üresedésben levő kántortanítói állásra június 23-iki lejárattal pályázatot hirdet. 509 2—2

## Szepesi püspöki megye.

A szepesmátyásfalvai róm. kath. kántortanítói állásra **június hó 26-ra** pályázat hirdettetik. Fizetés államsegélyvel 1000 kor. Uj lakás gazdasági épületekkel. Tót nyelv ismerete szükséges, személyes megjelenés megkivántatik

Szeptember 1-ével egy másodtanítói állás is megnyílik. Folyamodványok szepesmátyásfalvai iskolaszékre, posta: Szepesófalva címzendők. *Iskolaszék.* 529 2—2

A krigi (Szepes m.) róm. kath. kántortanítói állomásra pályázat hirdették. Az állomás jövedelme pénzben és terményekben 1000 kor. A pályázók szabályszerűen kiállított és felszerelt folyamodásukat július hó 3-ig Szepesófalura a róm. kath. iskolaszék címére küldjék be. Pályázhatnak okleveles tanítónok is. *Iskolaszéki elnök.* 538 1—1

Nagyfrankvágásai róm. kath. kántortanítói állásra július 1-ig pályázat hirdették. Lörvényszerű javadalmazás állami segéllyel. Tót nyelv ismerete okvetlenül szükséges. A folyamodványok *Dudaskó István* iskz. elnökhöz p. Osztornya (Szepes megye) küldendők. 545 1—2

#### Váci egyházmegye.

Kisnémedin f. évi június 20-tól aug. végéig terjedő időtartamra havi 80 kor. fizetés mellett nyári menhelyvezetőnk alkalmazást nyer. Pályázatok a községi elöljárósághoz nyújtandók (u. p. Váchartyán, Pest m.) be. Vasútállomás Váchartyán. 540 1—1

Fővárosi tanító a július—augusztus havi szünidőre nevelői állást keres. *Vanitsék Rezső*, Esztergom. 532 2—2

Budapesti tanító, aki a pedagógiai szeminárium ösztöndíjas hallgatója volt, a szünidőre nevelőnek ajánlkozik. Megkeresések *Bertalan Vince* tanár címére Rakospalotára (Zápolya-u. 1.) intézendők. 536 2—2

Elköltözés miatt teljesen jó rövid zongora somogyberzencei gyógyszerárban június végéig 400 koronáért eladó. 541 1—1

#### Figyelem!

Tanítók Címtára sajtó alatt! Hirdetések, taneszköz- és könyvismertetések felvételnek: «Tanítók Címtára» szerkesztőségében, Zalakallósd, p. Kehida. Tamássy kántortanító. 463 1—1

#### Stampay ének- és imakönyve,

(XIX. kiadás, 256 oldal) felvászonban 30 fillér, egésvászonban 50 fillér. Tízre egy ingyen, kotta is egyszer ingyen, **KÖBÖLKUTON, Esztergom.** — A Stampay Miklós-féle **Köszöntőkönyvecske** nem nálam kapható, hanem öcsémnél Nógrádkisterenyén, 12 db franko 2 kor.-ért. 352—6

#### A sikeres tanítás kelléke

#### a jó „taneszköz“.

Ilyen a BODA-féle mechanikai számoló-szerkezet, mely Magyarországon 7226. sz. a. Németországban 58.339/1910. sz. a. szabadalmat nyert. Az elemi iskolák részére 152.342/1909. sz. a. miniszterileg engedélyezett 1000 koronával jutalmazott, díszoklevél és áll. éremmel kitüntetett, az Orsz. Kath. Tan. Tanács által 32/1910. sz. alatt engedélyezett, továbbá az összes állami iskolák használatára külön is engedélyezett legjobb számoló-szerkezet. Számos elismerő levél, hivatalos bírálat igazolja gyakorlati értékét. **Ára 45 korona.** Megrendelhető a Szent-István-Társulatnál Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.



132.1

Első magyar királyi szab.  
ISKOLASZUTORGYÁR  
**Feivel Lipót Utódai**  
BUDAPEST

Modern uroda berendezésének gyártása

**X., Kolozsvári-u. 11.**



RÓMAI KATHOLIKUS  
ELEMIS NÉPIISKOLA

— 45 cm. —

### Népiskolai címtáblák

45×60 cm. nagyságban rendkívül tartós, ölmazott acélbádoglemezből, fehérzománc alapfestéssel, fekete nagybetűs felirattal, az itt látható mintarajz szerint színes magyar címmel ellátva darabonként **15 koronáért** megrendelhetők.

**A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT**  
könyvkiadóhivatala és könyvkereskedése részv.-társaság.

**Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28/B. szám.**  
Bármely más felirat jutányos áron megrendelhető. 278

## Nyomtatványok

különösen nagyterjedelmű könyvek, vagy nagy példányszámban készített időszaki nyomdatermek, folyóiratok, naptárak, árjegyzékek stb., valamint a legkényesebb igényeket kielégítő mű- és illusztrációs nyomások egy vagy több színben

### gyorsan és olcsón készíttetnek

a DUPLEX-rendszerű legújabb amerikai szedőgépekkel, betűöntődével, galvanoplasztikával, zinkographiával és nagyüzemű, versenyképes könyvkötéssel felszerelt, ez idő szerint közel 400 munkást foglalkoztató

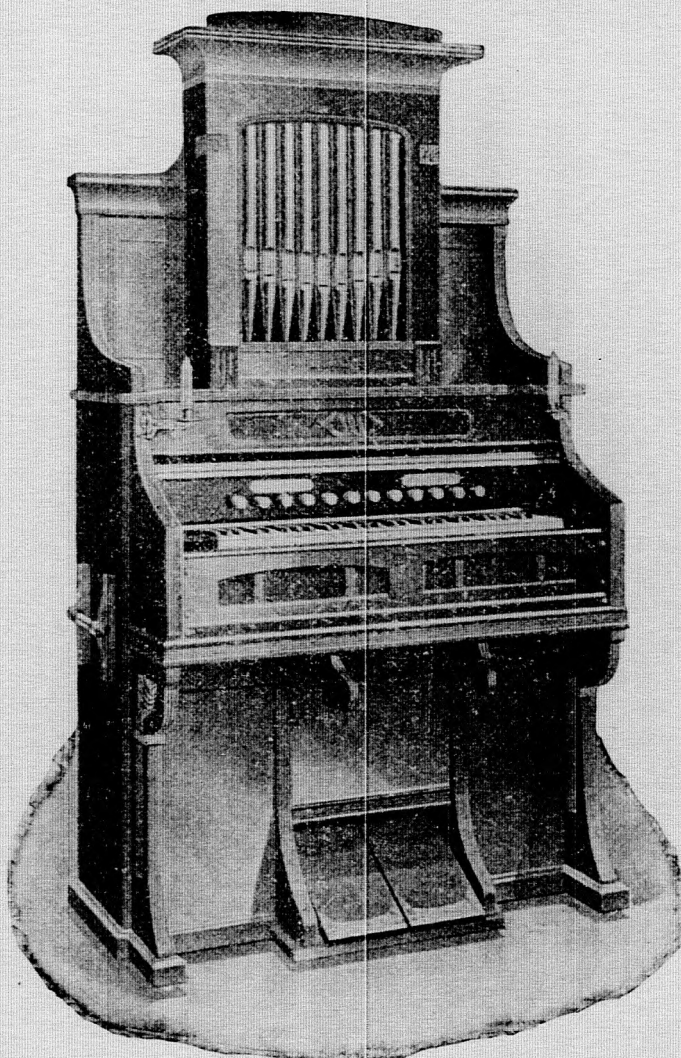
## Stephaneum nyomda r. t.

a Szent-István-Társulat nyomdájában

**Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.**

A legjobb amerikai légszivó rendszerű  
**ORGONA-HARMONIUMOK**  
 a Szent-István-Társulatnál kaphatók.

A zene- és énekoktatás legmegfelelőbb segéd-eszköze.



A legkelle-  
 mesebb  
 szórakoztató  
 hangszer.

E harmoniumok kiállításának szépségére, szolid és izléses kidolgozására különös súlyt fektetünk. A szerkezet kiválóságát és tartóságát biztosítja hosszú évek tapasztalati tudásával rátermett készítő, többszö-  
 rösen kitüntetett szakképzettsége s a felhasznált alkatrészek kitünő minősége. Harmoniumaink hangja teljes, ne-

mes és öblös. Az orgonaszerűen lágy és e mellett erőteljes hang hajlékonyságával minden színárnyalat kifogástalanul és teljesen kifejezésre jut. A hangok meg-

mítva, hogy a megrendelők ezeket csomagolva, teljesen költségmentesen az utolsó vasuti vagy hajóállomásig szállítva kapják s így semmi újabb kiadásuk sincsen.

szólamlása minden fekvésben feltétlenül precíz s így az előadás minden egyes hangon könnyed és kellemes. A változatok a való-  
 ságnak megfelelők, működésük pedig, kitünő és erőteljes mecha-  
 nikájuknál fogva teljesen egyenletes és biztos. Orgona-harmoni-  
 umjaink árai tisztán készpénzfizetés ellenében és úgy vannak szá-

Az érdeklődőknek árjegyzéket szívesen küld a Szent-István-Társulat Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.



Megfelelő kezesség mellett kedvező fizetési feltételek.

